

Jeanne Bendick (1919–2014) a absolvit Parsons School of Design. Este una dintre cele mai reputeate ilustratoare și autoare americane de cărți pentru copii, cu peste 100 de titluri publicate, mai ales în domeniul popularizării științei. Lucrările sale se remarcă printr-o deosebită capacitate de a transpune concepte complexe în limbajul de zi cu zi și de a prezenta subiecte dificile într-o manieră interesantă și ușor de înțeles. Printre cărțile pe care le-a scris și ilustrat, singură sau în colaborare, se numără: *Archimedes and the Door of Science* (trad. rom. *Arhimede și începuturile științei*, Humanitas, 2018), *Galen and the Gateway to Medicine* (trad. rom. *Galen și începuturile medicinei*, Humanitas, 2018, în pregătire), *Along Came Galileo*, *Egyptian Tombs*, *Mathematics Illustrated Dictionary: Facts, Figures, and People Including the New Math*, *The Mystery of the Periodic Table*. Este, de asemenea, un pionier al emisiunilor TV de știință pentru copii.

jeanne bendick

HERODOT

ȘI ÎNCEPUTURILE ISTORIEI

Cu desenele autoarei

Traducere din engleză
de Adina Cobuz

Cuprins

Prefața autoarei	7
1. Eu sunt Herodot	11
2. Cum mi-am petrecut copilăria și adolescența	15
3. Pornesc la drum	25
4. Spre mieznoapte	32
5. Înapoi la Samos, apoi la Babilon	42
6. Ajung în Egipt	51
7. Îmi scriu <i>Istoriile</i>	61
8. La Atena	73
9. La Thurii	80
Epilog	84
Locuri, oameni și unități de măsură	85

Prefața autoarei

Herodot s-a născut în urmă cu 2.500 de ani la Halicarnas, o cetate grecească aflată pe țărmul asiatic al Turciei din zilele noastre. În vremurile în care a trăit Herodot, mitul și legenda, exprimate prin cântec și poezie, țineau loc de istorie. Nu exista în limba greacă un cuvânt pentru „istorie“ așa cum o înțelegem noi astăzi: consemnare a trecutului omenirii.

Din câte știm, Herodot a purces pentru prima dată la o consemnare de acest fel din pură sete de cunoaștere. Și nu ne-a lăsat doar cea dintâi istorie, ci și prima lucrare mai lungă în proză, adică în vorbirea obișnuită.

(Nici măcar pentru a reda ideea de proză nu exista un cuvânt în limba greacă.) Herodot și-a intitulat scrierea *Historíai*, ceea ce în greacă însemna „căutare“, „cercetare“, „investigație“.

Și într-adevăr, s-ar putea spune că întreaga viață a lui Herodot a fost o continuă căutare. Avea o sete de cunoaștere nemaipomenită, chiar și printre grecii cei atât de curioși din fire. Herodot voia să cunoască lumea cu ochii lui, chiar și de-ar fi fost să meargă până la capătul pământului.

A trebuit să fac pe detectivul în încercarea mea de a-l cunoaște pe Herodot în amănunțime. Cam tot ce știm despre cercetările și peregrinările sale se află în scrierea pe care ne-a lăsat-o, *Istoriei*. Dar cum arăta lumea în care trăia el? Cum arăta viața unui grec din secolul al V-lea dinaintea erei noastre? Până și Herodot, care era un om cu totul aparte, trebuia să-și ducă traiul într-o lume cu bunele și cu relele ei.

Cum s-a format el ca om? Ce discipline a studiat? Cu ce se hrănea, ce straiie purta? Cum arăta căminul lui, cum arăta cetatea în care a locuit?

Ce înfățișare avea Herodot? Dar oamenii despre care scria el?

Ce anume l-a îndemnat să pornească la drum pentru a cunoaște lumea din vremea sa?

Am desenat câteva hărți cu ajutorul cărora să putem păși pe urmele lui Herodot atât prin geografie, cât și prin istoria pe care o descrie el. Vom putea astfel să facem comparații între lumea descrisă de el și cea în care trăim astăzi. După atâtea și atâtea veacuri, locurile au rămas

aceleași; doar numele lor s-au mai schimbat uneori. Eu le-am redat cu denumirile cunoscute în timpurile noastre, dar la sfârșitul cărții vom găsi și numele locurilor așa cum le va fi cunoscut Herodot însuși. De asemenea, am folosit unitățile de măsură din zilele noastre, iar nu pe cele din vremea lui Herodot. Și pe acestea le vom găsi la sfârșitul cărții.

În vremea lui Herodot, călătoria nu era lucru ușor și lipsit de primejdii. De cele mai multe ori, în peregrinările sale el tocmea corăbii, dar oare cum arătau acestea pe-atunci? Oare corăbiile de pe Nil erau diferite de cele ale negustorilor fenicieni?

Încercând să-l cunosc pe Herodot cât mai bine, m-am bizuit, desigur, pe intuiție și pe puterea imaginației, dar și pe studiul amănunțit. Picturile și ceramica grecească antică ne aduc în fața ochilor povești pline de viață, la fel ca și portretele ori statuile oamenilor despre care a scris Herodot. Egiptenii din Antichitate ne-au lăsat picturi cu scene din viața lor de zi cu zi și povești scrise cu ajutorul unor simboluri numite hieroglife. Tot astfel, vechii perși și-au dăltuit în piatră izbânzile, pe care le-au și povestit în scrierea zisă cuneiformă.

O sută de generații ne despart de vremurile lui Herodot, însă arheologii au reușit, piesă cu piesă, prin descoperirile lor, să recompună un tablou al lumii de atunci. Iar acest tablou s-a întregit și cu contribuțiile istoricilor care au venit după Herodot. Pornind de la toate aceste surse, am izbutit să recompun și eu viața unui grec de acum 2.500 de ani.

Herodot a fost un om al vremii sale – dar nu a fost un om de rând! El a făcut ceva ce nimeni nu mai încercase până atunci. A încercat să explice firea lucrurilor într-un fel cu totul nou, lăsând mărturie asupra gândurilor sale privitoare la cauzele celor ce se întâmplau. Și toate acestea le-a lăsat în scris!

Jeanne Bendick

Guilford, Connecticut
iulie 2009

1

Eu sunt Herodot

NUMELE MEU ESTE HERODOT.

Unii îmi spun Părintele Istoriei.

Alții spun că eu sunt cel mai mare călător care a umblat pe fața pământului.

Unii răuvoitori spun că aș fi Părintele Minciunii, dar ei nu au pășit pe meleagurile pe unde-am ajuns eu, nici nu cunosc priveliștile pe care le-am văzut cu ochii mei și nici n-au fost martori la poveștile pe care eu le-am auzit.

484 î.E.N.

De neam sunt grec, născut în orașul-stat Halicarnas, sau Halikarnassós, pe țărmul Mării Mediterane. Un oraș-stat este întocmai ce spune denumirea: